

Limanowa, a magyar Monte Cassino!

Évszázada, 1914 nyarán kezdődött a Nagy Háború, amely során az orosz gőzhenger rárontott Galíciában az osztrák-magyar csapatokra. A döntően magyar katonák, huszárok, honvédek, köztük a miskolci 10-es bakák állították meg az orosz gőzhengert 1914 decemberében. A csatára emlékezve nagyszabású megemlékezést rendeztek a hétfvégén Limanowában, ahol borsodiak is lerótták kegyeletüket.

A centenáriumi ünnepségre Limanowa városa meghívta a Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezetét és Miskolc Megyei Jogú Város Lengyel Nemzetiségi Önkormányzatát, amelyek közös zarándoklatot tettek a galíciiai városban péntektől vasárnapig.

A csatában ugyan az osztrák-magyar és cári orosz hadsereg révén másfél tucat utód ország katonái vettek részt, képviseltette magát az ünnepségen nagykövet helyettessel Ausztria és a testvérváros révén Németország a katonai temetőt leszámítva mindenütt csak lengyel és magyar zászlót lengetett a szél. Felemelő volt a főtér látványa, legalább két tucat nemzeti színű lobogóval, a házakon körbe pedig kis lengyel és magyar zászló tömege... Az egyik híd fölé még magyar nyelvű molinót is kifeszítettek, a rendezvények kétnyelvűek voltak. A gesztusok is bizonyítják, hogy a politikai széljárástól függetlenül töretlen a lengyel-magyar barátság.

A városi kultúrházban lengyel nyelvű kiállítást nyitott a Hadtörténeti Intézet és Múzeum a magyar katonák galíciai harcairól, a lengyelek pedig a helyi múzeumban rendeztek világháborús tárlatot. Utóbbi megnyitóján annyi érdekesség történt, hogy a köszöntőt mondó Szejm képviselő többször is emlegette az EU-n belüli lengyel-magyar-osztrák partnerséget. Nyilván nem véletlenül...

A szombat első nagy attrakciója Józef Pilsudski tábornagy, a második köztársaság első államfőjének az emléktáblájának az avatása indította. A marsallról tudni kell, hogy a mai Litvániában, lengyel nemesi családba született, s nem csak, hogy oroszul kellett tanulnia, de még az ortodox istentiszteleteken is kötelezően részt kellett vennie, ami mélységes gyűlöletet keltett benne a megszállók ellen. Édesapja forradalmárként harcolt az oroszok ellen, s Józef is fegyvert ragadott a világháború kitörését követően. Megszervezte a Lengyel Légiót, amely mintegy 2000 katonája együtt harcolt az osztrák-magyar csapatokkal. Ez volt a lengyel újjászületés első

lépése. Ennek tiszteletére plakettet avattak annak a faháznak az oldalán, amelyben a csata alatt megszállt. A Magyar Honvédség képviselői és nagyszámú magyar hagyományőrző, zarándok is leróta kegyeletét az egykori bajtárs előtt.

Ezt követően a huszárok felvezetésével az ünneplő menet, lengyelek és magyarok közösen a főtérrre vonultak, ahol egész napos ünnepség, bemutató vette kezdetét. A tábori kovácstól a korabeli fegyvereken át sok mindent láthattak az érdeklődők, de a legnagyobb elismerést az a hét honvédhuszár érdemelte ki, akik 13 nap alatt lóháton tették meg a Várpalota-Limanowa távolságot. A legmesszebről a székely huszárok jöttek, ugyan busszal, de mintegy 800-900 kilométert tettek meg!

A huszárok egykori parancsnoka, a hősi halált halt Muhr Ottmár unokája, az ugyancsak idős Muhr Albert volt a díszvendége az ünnepségnek. Meghatódva köszönte meg a lengyel népnek, hogy a kommunizmus legsötétebb éveiben is friss virág díszítette a magyar honvédek sírját. A színpadon köszöntötték többek közt a

90. életéve felé közeledő Nagy Bélát, a VHBSZ megyei szervezetének elnökét, Fekete Dénest, a miskolci lengyel önkormányzat elnökét és 10-es honvéd hagyományokat ápoló Herman Ottó Gimnázium igazgatóját. Az eseményen becslésünk szerint mintegy 150-200 magyar vendég vett részt. Egy kis történelmi játék keretében Pilsudski marsall is megjelent a téren.

A számtalan magas rangú lengyel és külföldi vendég ellenére Władysław Bieda polgármesterrel az élen Limanowa teljes vezetése a városházán fogadta a borsodi delegációt. A helyi viszonyokról sok mindent elmond, hogy a korábbi polgármester is megtisztelte jelenlétével a beszélgetést, amelyen mind a két fél hitet tett a lengyel-magyar barátság mellett.

Lengyel szokás szerint a vasárnap szentmisével indult. A Fájdalmas Szűzanya Bazilikában (előtte II. János Pál óriási szobra áll, amelyet időjárástól, évszaktól függetlenül mindig friss virág borít) lengyel és magyar nyelvű szentmisét celebráltak. Az óriási méretű bazilika zsúfolásig megtelt. A padokon helyet foglalók mellett sok százan álltak. Kis gyerekek, felnőttek, aggastyánok, katonák, diákok. Az egy órás mise alatt senki se lett rosszul, nem esett össze...

Edzettek a lengyelek. Ezt jelezte az is, hogy mise után több ezren keltek gyalog útra (csak a VIP vendégeket engedték rá a szűk hegyi utakra) a város fölött magasodó Jabloniec hegyre, ahol a legvéresebb csatát felelevenítő hadijátékot rendezték meg. A hitelesség kedvéért lövészárkokat ástak, géppuskafészeket alakítottak ki, szögesdrót akadályokat telepítettek. A csata közben kerepeltek a géppuskák (vaktölténnyel, természetesen), robbant a pirotechnika, égett a csatatér, repkedtek a füstgránátok. A szpíker közben hollywoodi sztároknak megfelelő lelkesedéssel beszélt a magyar huszárokról és a hősi halált halt parancsnokokról. Nem csoda, hogy a hadijáték végén elégedett taps kísérte a K. und K. csapatok, döntően magyar honvédek és a velük harcoló lengyel légionisták győzelmét. A fegyverbarátságot.

A hivatalos program zárásaként megemlékezést tartottak a hegy tetején kialakított hősi temetőben, ahol örök álmukat alusszák a Közép-Európa szabadságáért életüket áldozó honvédeink, huszárok, gyalogosok, tüzérek. Soproniak, fehérváriak, szegediek, miskolciak... Az ünnepségen részt vett többek közt Hende Csaba, honvédelmi miniszter, magas rangú katonatisztek, diplomaták, több országgyűlési képviselő, a lengyel kormány képviselője, tábornokok, a Szejm tagjai, Malopolska vezetője, számtalan zarándok, akik közt feltűnt Rémiás Tibor történész is. Olyan sokan jöttek, hogy csak a díszvendégeket és résztvevőket engedték be a temetőbe, a sok száz lengyel érdeklődő a kőfalon kívülről nézte a megemlékezést, amelyen a huszárok álltak díszsorfalat az egyik oldalon, a másikon pedig a lengyel hadsereg korhű egyenruhába öltözött díszszázada, akik a hősök előtt tisztelegve három díszsortüzet lőttek a galíciai égbe. Lengyel katonazenekar játszotta a magyar himnuszot, a lengyelt pedig magyar... Minden hősi halott sírjánál egy-egy lengyel hagyományörző fiatal állt mécsessel a kezében.

Hende Csaba a megemlékezéshez illő, pátoszos beszédet mondott. Kiemelte: a honvédek azért harcoltak 100 éve, hogy Magyarország ne legyen a cár gyarmata. Hitet tett a magyar lengyel barátság mellett: „Nem tudhatjuk, mit hoz a jövő, azt azonban tudjuk, hogy számíthatunk egymásra.”

A kegyeleti rendezvény koszorúzással ért véget. A miskolci delegáció a huszárok emlékműve mellett a 10-es honvédek sírjait is megkoszorúzta. Legyen könnyű a föld számukra. Emléküket megőrizzük! Dicsőség a hősöknek!

Csontos László